

Damer på ski

Tekst fra bildet: *Kvinder på ski: " Forhaabentlig vil det ikke blive almindeligt, at Damer forsøger sig i at stå i Hop. Det er jo saa fristende at forsøge det, men det bedste – for alle Parter vilde være, at de fuldstændig afholdt sig fra denne sport"*

På 1800 tallet begynte damene å gå og stå mye på ski. De hadde gått på ski tidligere også. De brukte nemlig skiene til hverdagslige formål som å hente ved og besøke naboen, men nå ville de leke og bli bedre på ski. De ville også konkurrere og være med i skiklubber slik som mennene var på den tiden. Det var bare et lite problem: Mennene likte ikke at damene skulle være med. De mente det var forferdelig at jentene begynte å gå med bukser, også burde de absolutt ikke holde på med en idrett som var ment for sterke menn. Tenk hvis de begynte å svette? Damer skulle helst bare være interessert i familien. Hvis de skulle holde på med idrett, så skulle det være en estetisk idrett(idrett hvor man gjorde fine bevegelser). Dans, kunstløp og gymnastikk var idretter som var bra for kvinner.

...Men jentene ga seg ikke, de var ute i snøen og lekte seg og ble gode på ski. Det var spesielt i bygdene at det var mye skiaktivitet, siden de hadde bakkene rett utenfor dørene sine. Telemarkjentene ble tidlig gode på ski. De arrangerte et pikerenn allerede i 1878 i Morgedal. Dette er sannsynligvis det aller første pikerennet som ble arrangert. Senere ble det arrangert flere pikerenn, og det største rennet ble holdt i Fjelkenbakken i Asker. Der ble jentene delt opp i to klasser: De som var konfirmert, og de som ikke var konfirmert.

I 1889 ble den første skiklubben for damer stiftet, i Steinkjær. Klubben het Skade, oppkalt etter den norrønske skigudinnen. Hun var jotunkvinne og den flinkeste skiløperen i den norrøne gudeverdenen. Ski damene lagde egne skidrakter, grå med lange skjørt og med fargerike bånd på.

Eva Helene Nansen var kona til Fritjof Nansen, og en av de som kjempet for at jentene skulle gå på ski. Hun var

selv en av de første damene i Kristiania som gikk regelmessig på ski. Når noen sa at det var usunt og lite kledelig at damer gikk på ski, så svarte hun skarpt tilbake. Hun mente at det var godt for bleke og magre jenter å komme seg ut av husene og få frisk luft og røde kinn.

Da jentene var ute og gikk på ski så lekte de seg også med å kjøre over kuler og små hopp. Etter hvert ble det større og større hopp som ble prøvd ut, og vi har hatt noen veldig gode hoppere blant damene. To av disse var Johanne og Hilda fra Dokka. De reiste rundt i Norge og Amerika på 1930 tallet og hadde oppvisninger i hoppbakkene.

Kvinnene fikk ikke konkurrere på langrenn i et OL før Olympiaden ble arrangert i Oslo i 1952. Der var de med og den beste norske jenta ble Rakel Wahl på en 6.plass.

Det hadde faktisk vært med jenter og konkurrert i et vinter OL tidligere, men det var ikke i langrenn, det var i alpinkjøring. Norge fikk sin første kvinnelige verdensmester på ski i 1958. Da ble Inger Bjørnbakken verdensmester på slalåm.

Den første store triumfen for norsk dame langrenn kom i 1966. Da vant de norske jentene sølv i VM i stafett. Berit Mørdre, Ingrid Wigernæs og Ingrid Aufles. Disse jentene er kjent som Jentutn, og de møtte mye motgang før det endelig lyktes for dem å vise hvor gode de var.

De var vant til å bli ledd av, de ble oppfattet som useriøse og de følte at de bare ble godtatt fordi de var pene og søte jenter. De ble behandlet dårligere enn guttene, men endelig fikk de vist at de også kunne vinne medaljer i et verdensmesterskap

Etter dette VM sølvet, ble det litt lettere å være jente på ski.

I 1994 arrangerte Norge OL på Lillehammer og der tok de norske skijentene mange medaljer. Det ble flest sølvmedaljer under denne olympiaden, og de toppet i tillegg med en gullmedalje. Den tok Stine Lise Hattestad i freestyle, kulekjøring. Hun var en ski yndling på 1990 tallet, fordi hun var ei flink og blid jente, som stod på.

Slike jenter har vi flere av i skiidretten i dag, i mange forskjellige grener. Kanskje du vet hvem noen av de gode ski jentene våre er?

Litteraturliste:

Bøker:

Berg K., (1993) *Ski i Norge, Aventura forlag*

Nordberg R., (1984), *Skijentene, J. W. Cappelens forlag AS*

Vaage J., (1971), *Holmenkollen, Den norske bokklubben*

Vaage J., & Kristensen T., (1992), *Holmenkollen – historien og resultatene, de norske bokklubbene*

Wigernæs I., (1967), *Mot mål med Jentutn, H. Aschehoug & Co*

Internett:

[http://www.ol.museum.no/main.php?
page=text&cat1=8&cat2=71](http://www.ol.museum.no/main.php?page=text&cat1=8&cat2=71)

<http://www.skiforeningen.no/holmenkollen/skihistorie>

Bilder:

Kvinder på ski: Postkort fra Norsk skieventyr- Morgedal, tekst Laurentius Urdahl, Haandbog i Skiløbning 1893

VM sølv 1966: Wigernæs I., ((1967), *Mot mål med Jentutn, H. Aschehoug & Co, s. 81*

Skade skiklubb: Nordberg R., (1984), *Skijentene*, J. W. Cappelens forlag AS, s.13

Eva Nansen: Nordberg R., (1984), *Skijentene*, J. W. Cappelens forlag AS, s. 17

OL plakat: <http://www.ol.museum.no/main.php?page=text&cat1=8&cat2=71>